

Paula Skrzypecka

WALUTY INTERNETU.

STUDIUM PRAWNE NAD KRYPTOWALUTAMI

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Przedmiotem pracy jest kompleksowe określenie prawnego charakteru kryptowalut. Autorka koncentruje swoją analizę na trzech aspektach. Podstawowym celem autorki jest wykazanie, że pomimo wprowadzenia definicji legalnej waluty wirtualnej brak jest precyzyjnej kwalifikacji prawnej kryptowalut w polskim prawie. Ponadto autorka wskazuje, iż w obecnym stanie prawnym - z uwagi na brak prawnej kwalifikacji kryptowalut, a zatem możliwości stosowania konkretnych instytucji prawa, interesy użytkowników kryptowalut nie są chronione. Rynek kryptowalutowy wymyka się także nadzorowi regulacyjnemu, wobec czego jego uczestnicy mogą nieświadomie brać udział np. w legalizacji środków pochodzących z nielegalnych źródeł. Jednocześnie autorka stara się dowieść, że z uwagi na globalny charakter kryptowalut i obowiązującą zasadą jednolitości prawa UE – obrót nimi powinien zostać uregulowany systemowo w oparciu o ogólne przepisy prawa powszechnie obowiązującego uchwalone na szczeblu unijnym.

Rozdział pierwszy pełni funkcję merytorycznego wprowadzenia. W jego ramach wyjaśnione zostały podstawowe pojęcia i zagadnienia, które będą przedmiotem analizy, takie jak blockchain, technologia rozproszonego rejestru czy rodzaje portfeli kryptowalutowych. W rozdziale zawarto także zarys historii powstania kryptowalut oraz opisano ich istotę – z uwzględnieniem złożonej – informatycznej, ekonomicznej oraz prawnej – natury. W rozdziale pierwszym autorka dokonała przeglądu wszystkich najważniejszych prób określenia prawnego charakteru kryptowalut – zarówno w oparciu o propozycje legislacyjne, jak i stanowiska organów regulacyjnych. Kluczowym elementem omawianego rozdziału jest jednak kompleksowa analiza definicji legalnej waluty wirtualnej zawartej w art. 2 pkt 26 Ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Rozdział drugi został poświęcony analizie prawnego charakteru kryptowalut w perspektywie prawa prywatnego. Badaniu została poddana możliwość zakwalifikowania

kryptowalut do szeregu instytucji prawa cywilnego, tj. jako pieniądza, przedmiot bezwzględnych i względnych praw podmiotowych, jako środka symbolizującego prawo podmiotowe, składnika mienia, treść cyfrową czy inny niż pieniądz znak legitymacyjny. Jako novum w polskiej nauce prawa należy potraktować ocenę prawnego charakteru kryptowalut z perspektywy koncepcji własności wirtualnej. Uzupełniająco autorka rozważyła możliwość wniesienia kryptowaluty jako wkładu do spółki prawa handlowego.

W rozdziale trzecim autorka przeanalizowała publicznoprawny charakter kryptowalut. Ocena została przeprowadzona zarówno na gruncie prawa finansowego, w tym podatkowego, rachunkowości, jak i prawa karnego. W tej części pracy autorka także przeanalizowała projekt unijnego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków kryptoaktywów i zmieniające dyrektywę (UE) 2019/1937. Istotne tło dla rozważań podjętych w tym rozdziale stanowią wydane na przestrzeni ostatniego roku stanowiska UKNF w zakresie obrotu walutami wirtualnymi oraz kryptoaktywami.

Rozdział czwarty został poświęcony analizie statusu prawnego kryptowalut w systemach prawnych innych państw. Autorka omówiła zarówno obowiązujące w nich akty prawne, jak i stanowiska organów nadzoru, a także działania władz podejmowane na skutek rozmaitych wydarzeń w „lokalnym” obrocie kryptowalutowym (upadki giełd, omijanie sankcji międzynarodowych, braki w dostawach prądu na skutek przeciążenia sieci elektrycznej podczas masowego wydobywania kryptowalut). Na podstawie ww. przeglądu autorka opisała dostrzeżone tendencje regulacyjne.

W zakończeniu autorka zaprezentowała wnioski płynące z przeprowadzonej analizy oraz postulaty de lege ferenda, których realizacja mogłaby zwiększyć pewność prawa w zakresie obrotu kryptowalutami w Polsce. Jednocześnie autorka nakreśliła perspektywy dla dalszych badań nad kryptowalutami w naukach prawnych – m.in. w kontekście ochrony środowiska naturalnego wobec olbrzymich zasobów zużywanych przez samego bitcoina.

Słowa kluczowe: kryptowaluta, waluta wirtualna, kryptoaktywa, blockchain, technologia rozproszonego rejestru, pieniądz elektroniczny, instrumenty finansowe